

Inhoud

Inleiding XI

- 1 **Tussen opleiding en beroepspraktijk: een historische achtergrond** 1
Elly de Bruijn
 - 1.1 Beroepsopleidingen onderdeel van het onderwijs- én arbeidssysteem 2
 - 1.2 Eerdere theorievorming 3
 - 1.3 Een breder kijkkader: leren van het verleden 5

- 2 **Het leerpotentieel van grenzen: een theoretische basis** 9
Arthur Bakker en Sanne Akkerman
 - 2.1 Van transfer naar boundary crossing 10
 - 2.2 Grenzen tussen praktijken 11
 - 2.3 Boundary crossing 13
 - 2.4 Grensinteractie, grensgangers en grensobjecten 14
 - 2.5 Leermechanismen 16
 - 2.6 Discussie 22

- 3 **Grensanalyses: op zoek naar leerpotentieel** 27
Arthur Bakker, Ilya Zitter, Gerard Smit en Elly de Bruijn
 - 3.1 Nieuw beroep, nieuwe opleiding 28
 - 3.2 Hoe werkt een grensanalyse? 29
 - 3.3 Grensanalyse in zes stappen 35
 - 3.4 Algemene observaties 36

- 4 **Identiteitsleren via dialogen en loopbaanschrijven: het oversteken van binnen- en buitengrenzen** 39
Frans Meijers en Reinekke Lengelle
 - 4.1 Reflectieve loopbaandialoog 40
 - 4.2 Acht handelingsregels 41
 - 4.3 Loopbaanschrijven 43
 - 4.4 Is loopbaanschrijven effectief voor het ontstaan van loopbaanverhalen? 49
 - 4.5 Identiteitsleren: een model 51
 - 4.6 Conclusie 54

- 5 Leren door grensinteractie tussen verpleegkundigen en technici** 61
Liesbeth Baartman en Elly de Bruijn
- 5.1 Zijn grenzen problematisch? 62
 - 5.2 Grenzen en technologische ontwikkelingen 63
 - 5.3 Ervaren de betrokkenen wel een grens? 65
 - 5.4 Bieden deze grenzen ook leerpotentieel? 66
 - 5.5 Conclusies en aanbevelingen 72
- 6 Grenzen van authenticiteit in praktijksimulaties: verschillen in percepties tussen studenten en docenten benutten** 74
Anne Khaled
- 6.1 Praktijksimulaties in het beroepsonderwijs 76
 - 6.2 Praktijksimulaties beschouwd als authentiek leren 77
 - 6.3 Praktijksimulaties benaderd vanuit het perspectief van boundary crossing 85
 - 6.4 Het 'as if'-karakter van praktijksimulaties benutten 86
 - 6.5 Conclusie 90
- 7 Kennis verbinden in werkplekleren** 92
Jeroen Onstenk
- 7.1 Werkplekleren in het beroepsgerichte curriculum 94
 - 7.2 Beroepsgerichte kennisontwikkeling 95
 - 7.3 Werkplek als leeromgeving 100
 - 7.4 Begeleiding 102
 - 7.5 Verbinding tussen leren op het werk en op school 103
 - 7.6 Samenwerking tussen school en bedrijf als leerproces 105
 - 7.7 Conclusie 106
- 8 Waar mbo en hbo elkaar ontmoeten: een praktijkvoorbeeld** 110
Ankie de Haas en Marco Mazereeuw
- 8.1 Het project van ROC Friese Poort en NHL Hogeschool 112
 - 8.2 Grensinteracties en beïnvloedende factoren 113
 - 8.3 Conclusies 119
 - 8.4 Adviezen voor de organisatie 121
- 9 De rol van de begeleiders op het snijvlak van school- en beroepspraktijk** 124
Erica Aalsma en Joke van Alten
- 9.1 Leren voor een beroep van verleden tot heden 126
 - 9.2 De kracht van een grenspraktijk voor het leren van een beroep 128
 - 9.3 De kracht van de begeleiding in het leren voor een beroep 131
 - 9.4 Het vakmanschap van de begeleiders in de hybride grenspraktijk 133
 - 9.5 Samen werken en samen leren in een grenspraktijk 136

- 10 Het ondersteunen van kennisontwikkeling van studenten in het beroepsonderwijs: het opzoeken en creëren van grenservaringen** 139
Harmen Schaap en Elly de Bruijn
- 10.1 De complexiteit van kennisontwikkeling door studenten 140
 - 10.2 Onderzoek naar kennisontwikkeling van studenten in het beroepsonderwijs 141
 - 10.3 Begeleiding van kennisontwikkeling bij studenten 144
 - 10.4 Het opzoeken en creëren van grenservaringen ter bevordering van kennisontwikkeling van studenten: voorbeelden uit de praktijk 144
 - 10.5 Conclusie 152
- 11 Ontwikkeling van vakmanschap vraagt om leren in verbinding** 155
Ton Bruining
- 11.1 Beroepsonderwijs in verbinding met de maatschappij 156
 - 11.2 Boundary crossing en het leerpotentieel van grenzen 157
 - 11.3 Boundary crossing in mijn persoonlijke leergeschiedenis 159
 - 11.4 Boundary crossing in de ontwikkeling van vakmanschap 163
 - 11.5 Boundary crossing in onderwijsprojecten 166
 - 11.6 Stimuleren van boundary crossing in het beroepsonderwijs 169
 - 11.7 Bevorderen van boundary crossing: enkele aanbevelingen 173
- 12 Relatieve ontwerpen van leertrajecten in de context van het werk** 177
Mariël Rondeel en Suzanne Verdonshot
- 12.1 Inleiding 178
 - 12.2 Conceptueel kader 179
 - 12.3 Selectie van vier praktijkvoorbeelden 181
 - 12.4 Beschrijving van de praktijkvoorbeelden 181
 - 12.5 Overzicht van de analyse van de vier casussen 192
 - 12.6 Conclusies en aanbevelingen 194
- 13 Samenwerken en leren over grenzen heen bij het ontwerpen en implementeren van een hybride leeromgeving** 197
Petra H.M. Cremers
- 13.1 Lerend werken en werkend leren 198
 - 13.2 Diversiteit 198
 - 13.3 Grenzen 200
 - 13.4 Drie grenzen 200
 - 13.5 Grenzen overbruggen 202
 - 13.6 Benutten van het leerpotentieel 205
 - 13.7 Grenzen als bron van inspiratie 206

- 14 Op het juiste spoor: een grensanalyse bij de TechniekFabriek** 209
Ilya Zitter en Aimée Hoeve
- 14.1 De TechniekFabriek 210
 - 14.2 De TechniekFabriek: betrokken praktijken 211
 - 14.3 Model voor het ontwerpen van beroepsgerichte leeromgevingen 214
 - 14.4 Grensanalyse 218
 - 14.5 Op het juiste spoor? 222
- 15 Boundary crossing in reguleren: actief ondersteunen van student-stakeholdersamenwerking** 226
Judith Gulikers en Carla Oonk
- 15.1 Samen leren in de regio 228
 - 15.2 Boundary crossing in de regionale leeromgeving 230
 - 15.3 Overbruggen studenten grenzen? 233
 - 15.4 Ondersteunen van boundary crossing in de regionale leeromgeving 237
- 16 Het leerpotentieel van grenzen in de ontwikkeling van intercultureel loopbaanleren in een internationale uitwisseling** 247
Cees Terlouw
- 16.1 Het praktijkprobleem 248
 - 16.2 Probleemanalyse 251
 - 16.3 De eisen waaraan het programma moet voldoen 255
 - 16.4 Ontwerp 257
 - 16.5 Constructie, uitvoering en evaluatie 267
 - 16.6 Conclusie en discussie in het licht van 'leerpotentieel van grenzen' 269
- 17 De werknemer ontPOPt: het persoonlijk ontwikkelingsplan als grensobject tussen leren, evaluatie en werken** 276
Simon Beusaert en Jos van Erp
- 17.1 Leeswijzer 278
 - 17.2 Wat is een POP? Een definitie 279
 - 17.3 POP als grensobject tussen leren en evalueren 283
 - 17.4 POP als grensobject tussen leren en praktijk: informeel leren als sleutel 285
 - 17.5 Rol van de leidinggevende: ondersteunen van leermechanismen. 287
 - 17.6 POP: kans op feedback én feedforward 289
 - 17.7 Een POP gebruiken? Train the trainer! 289
 - 17.8 Conclusie 290

18	Het leerpotentieel van diversiteit in netwerken: een casus van ICT-coördinatoren in het onderwijs	295
	<i>Sara Van Waes, Piet Van den Bossche en Geoffrey Hermes</i>	
18.1	Professionele ontwikkeling vanuit een sociaal netwerkperspectief	296
18.2	Diversiteit en gelijkheid in netwerken	296
18.3	Proces van netwerkontwikkeling	298
18.4	Casus ter illustratie	300
18.5	Conclusie	305
18.6	Implicaties	306
19	Bedrijven, scholen en arbeidsmarkt: een grensoverschrijdende zoektocht naar evenwicht	311
	<i>Jos van Erp</i>	
19.1	Inleiding	312
19.2	Casus 1: beroepsillustraties	313
19.3	Intermezzo 1: geschiedenis van het onderwijs in Nederland	315
19.4	Casus 2: internationale kenniswerkers als grensgangers	317
19.5	Intermezzo 2: technisch beroepsonderwijs in vogelvlucht	319
19.6	Casus 3: samen gaat het beter!	321
19.7	Intermezzo 3: recente ontwikkelingen in het onderwijs	322
19.8	Gezamenlijke behoeften van nu en de nabije toekomst	323
19.9	Casus 4: iHRD als grensobject om boundary crossing te begeleiden	324
19.10	Conclusie	327
	Over de auteurs	329
	Begrippenlijst	335
	Trefwoordenregister	339